

eum verbis blasphemasse apparet, ita ut pejus blasphemare forte non posset; aut anathema illum talia dicentem, aut tu cum illo anathemandus es et abjiciendus.

XX. FEL. dixit: « Manichæus dicit quia polluta est pars Dei; et Christus dicit, quia polluta est anima, et venit liberare illam de pollutione.

AUG. dixit: « Sed anima non est pars Dei. Nam jam tu confessus es, quia Manichæus dixit pollutam partem Dei: nos autem pollutam dicimus animam ex voluntate peccati; non esse autem animam partem Dei, non de Deo genitam, sed a Deo factam. Sic ergo dicitur anima ex Deo, quomodo dicitur aliquod opus fabri ex artificio ejus, vel ex ipso factum, non tamen de ipso genitum, sicut filius ejus. Tu ergo quia jam confessus es Manichæum dixisse pollui partem Dei, et jam dudum dixisti anathemandum, qui dicit corruptibilem vel contaminabilem Deum, vel naturam ejus; jam anathemasti, quod non vis fateri. Hoc enim quod dixisti, quia polluitur et quia mundatur, hoc ipsum quod dicis mundatur, expressisti quia polluitur; et non habes unde evadas: et Manichæus, et tu dixisti quia polluitur pars Dei. Anathema ergo Manichæum, aut anathemandus es cum Manichæo.

FEL. dixit: « Ego non a Manichæo didici, quia polluta est pars Dei: sed a Christo didici, quia propter animam venit quæ polluta erat. »

AUG. dixit: A Christo non didicisti, quia anima pars Dei est.

FEL. dixit: « A Christo didici, quia anima ex Deo est. »

AUG. dixit: Et nos didicimus, quia anima ex Deo est, sed non est pars Dei. Sic est enim anima ex Deo, quomodo factura ex artifice; non de Deo, sicut filius de patre.

FEL. dixit: « De pollutione agimus: si polluta est anima quæ ex Deo est, et potest purgari a Christo, qui pro illa

venit, et illa pars Dei quam Manichæus dicit, pollui potest et mundari per mandatum ipsius Dei. »

AUG. dixit: Ecce iterum dicis partem Dei pollutam purgari, et paulo ante dixeras anathemandum esse, qui illam dicit corruptibilem: modo dicis quia pollui potuit; et dicis quia mundari potest, ut confirmes quia pollui potuit. Hoc nos de parte Dei non dicimus: sed de anima dicimus; quia tanquam opus ejus ex ipso est, non tanquam proles de ipso. Redi ergo ad id quod dicis, et discerne quod dicimus. Anima nec Deus est, nec pars Dei. Tu autem Manichæum dicis dixisse pollui partem Dei, quam dicit purgari, ut confirmet quia polluitur. Restat ergo ut eum anathemes, aut ista sentiens anathemeris.

XXI. FEL. dixit: « Pertinet ad Deum anima quæ per peccatum coinquinata est, an non? »

AUG. dixit: Pertinet, sed non est pars ejus.

FEL. dixit: « Non hoc interrogavi. »

AUG. dixit: Et quid interrogasti?

FEL. dixit: « Pertinet ad Deum, an non pertinet? »

AUG. dixit: Jam dixi, et quia pertinet, et quomodo pertinet.

FEL. dixit: « Ego quæro utrum vere est ex Deo. »

AUG. dixit: Ex Deo, non de Deo.

FEL. dixit: « Si nihil peccatum est, et anima ex Deo est, et polluta est, et venit Christus liberare eam, et eam liberavit a peccato, quid culpamus Manichæum, qui dicit partem Dei pollutam esse, et iterum mundari. »

AUG. dixit: Quia jam confessus es Manichæum dixisse partem Dei esse pollutam, et dicis non esse peccatum talem blasphemiam in Deum effundere: nos autem dicimus quidem peccasse animam per liberum arbitrium, et pœnitendo purgari per misericordiam Creatoris sui; quia non

est ex Deo tanquam pars ejus, vel tanquam proles ejus; sed ex Deo vel a Deo facta est, tanquam opus ejus: quid intersit inter nostram fidem et vestram perfidiam, omnibus manifestum est. Itaque secundum verba tua superiora, quia concessisti anathemandum eum qui dicit corruptibilem naturam Dei, quod et Manichæum dicere manifestum est, quia noluisti ut esset a te anathematus, eris cum illo anathematus.

XXII. Post hæc cum multis verbis inter se agerent:

FEL. dixit: « Dic jam tu, quid vis faciam? »

AUG. dixit: « Ut anathemes Manichæum, cujus sunt tantæ istæ blasphemiae. Sed si ex animo facis, tunc fac; nemo enim te cogit invitum. »

FEL. dixit: « Deus videt si ex animo facio; non enim homo potest videre: sed hoc peto, ut confirmes me. »

AUG. dixit: « In quo vis ut te confirmem? »

FEL. dixit: « Prior tu anathema, ut et ego postea anathemem. »

AUG. dixit: « Ecce etiam manu mea scribo; volo enim ut et tu manu tua scribas. »

FEL. dixit: « Sed sic anathema, ut spiritum ipsum qui in Manichæo fuit, et per eum ista locutus est, anathemes. »

AUG. accepta charta scripsit hæc verba: Augustinus episcopus Ecclesiae catholicae jam anathemavi Manichæum et doctrinam ejus, et spiritum qui per eum tam execrabiles blasphemias locutus est, quia spiritus seductor erat, non veritatis, sed nefandi erroris; et nunc anathemo supradictum Manichæum et spiritum erroris ipsius.

Et cum eandem chartam Felici dedisset, etiam ille manu sua hæc verba scripsit: « Ego Felix qui Manichæo credideram, nunc anathemo eum, et doctrinam ipsius, et spiritum seductorem qui in illo fuit, qui dixit Deum par-

tem suam genti tenebrarum miscuisse, et eam tam turpiter liberare, ut virtutes suas transfiguraret in foeminas contra masculina, et ipsas iterum in masculos contra foeminina daemonia, ita ut postea reliquias ipsius suae partis configat in aeternum globo tenebrarum. Has omnes et ceteras blasphemias Manichæi anathemo. »

AUGUSTINUS Episcopus, his in Ecclesia coram populo Gestis, subscripsi.

« FELIX his Gestis subscripsi. »